

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 113/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. H., M., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 160/10-162 zo 14. októbra 2010 vo výroku o náhrade trov konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. H. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2011 doručená sťažnosť E. H. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 160/10-162 zo 14. októbra 2010 vo výroku o náhrade trov konania.

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok (ďalej len „okresný súd“) na základe návrhu na začatie konania

podaným A., S. (ďalej len „navrhovateľ“), vystupovala v pozícii odporcu. Predmetom súdneho konania bolo zaplatenie 3 651,33 €, pričom okresný súd ako prvostupňový súd žalobu proti sťažovateľke zamietol a priznal jej náhradu trov konania v sume 1 426,34 €.

Na základe odvolania navrhovateľa vo veci rozhodol krajský súd ako odvolací súd, ktorý rozsudkom č. k. 9 Co 160/10-162 zo 14. októbra 2010 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zmenil rozsudok okresného súdu tak, že uložil sťažovateľke zaplatiť 1 659,70 €, vo zvyšku napadnutý rozsudok potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľky odvolací súd výrok o trovách konania „*odignoroval*“, keďže „*sťažovateľka mala vo veci plný úspech a záver súdu, že mala úspech len čiastočný, je nezákonným*“. Predmetom konania bola suma 110 000 Sk (3 651,33 €). Z tohto predmetu suma 50 000 Sk (1 659,70 €) podľa sťažovateľky nebola medzi účastníkmi konania sporná, keďže túto sťažovateľka zaplatila „*už na počiatku*“. V konkrétnom prípade ide teda o situáciu, kde sa rozhodnutím odvolacieho súdu nezákonne zmenilo rozhodnutie súdu prvého stupňa, a proti takémuto rozhodnutiu sťažovateľka, pokiaľ ide o trovy konania, nemala možnosť podať dovolanie. Uvedené rozhodnutie považuje sťažovateľka za svojvoľné a extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich konanie o trovách v dôsledku nesprávnej interpretácie úspechu v konaní.

3. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne rozhodol, že

„... právoplatným rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co 160/10-162 zo dňa 14. 10. 2010 bolo porušené právo na spravodlivý proces a zruší označené rozhodnutie vo výroku, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo.

V tejto zrušenej časti prikáže Ústavný súd SR Krajskému súdu... po vrátení veci, aby tento rozhodol spravodlivo a v súlade so zákonom.

Podľa § 127 ods. 3 Ústavný súd priznáva sťažovateľke, ktorej právo bolo porušené, finančné zadosťučinenie vo výške 500 (päťsto) EUR. Krajský súd v Bratislave je povinný

vyplatiť sťažovateľke na účet advokáta sumu 500 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Bratislave je povinný E. H. zaplatiť trovy právneho zastúpenia... 314,18 Eur na účet advokáta... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 138/02).

5. Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva návrhom na rozhodnutie ústavného súdu namietala časť rozsudku krajského súdu, v ktorej žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov celého konania. Označený rozsudok krajského súdu v napadnutej časti trov konania žiadala zrušiť a vrátiť vec v tomto rozsahu krajskému súdu na ďalšie konanie, pretože podľa jej názoru mala vo veci plný úspech.

6. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 OSP ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta počíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 224 ods. 1 OSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

7. Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V). Právo na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Je v zásade vo výlučnej právomoci všeobecných súdov posúdiť mieru úspechu strán podľa čl. 142 ods. 2 OSP a na základe toho rozhodnúť o ich pomernom rozdelení alebo vyslovení, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

8. V okolnostiach prípadu krajský súd ako odvolací súd napadnutým rozsudkom č. k. 9 Co 160/10-162 na základe odvolania zmenil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu, že vyhodnotil ako nesprávny jeho právny záver o neplatnosti sprostredkovateľskej zmluvy. Sťažovateľke preto uložil povinnosť *„zaplatiť navrhovateľovi ako sprostredkovateľovi 1.659,70 € (50.000,- Sk) keď mal za to, že takáto odmena bola dohodnutá a navrhovateľ neuniesol dôkazné bremeno ohľadne vyššej výšky dohodnutej odmeny.*

Vzhľadom na to, že prvostupňový súd zamietol celý návrh (navrhovateľ sa pôvodným návrhom domáhal zaplatenie sumy 110.000,- Sk, t. j. 3.651,33 € s úrokom z omeškania od 18. 4. 2005 vo výške 6 %), odvolací súd vo zvyšku napadnutý rozsudok v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. ako vo výroku správny potvrdil vrátane zamietnutia úrokov z omeškania.“

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku v súvislosti s rozhodnutím o trovách konaniach dospel k záveru, že „*O trovách celého konania rozhodol odvolací súd tak, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo (§142 ods. 2, § 224 ods. 1, 2 O. s. p.). Odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania vzal do úvahy, že z celkovej uplatnenej sumy 3.651,33 € bolo návrhu vyhovené čo do sumy 1.659,70 € a vo zvyšku, t. j. čo do sumy 1.991,63 € vrátane príslušenstva, bol návrh navrhovateľa zamietnutý. Navrhovateľovi by tak z procesného hľadiska prináležala náhrada trov konania v časti 1.659,70 €, odporkyni (sťažovateľke, pozn.) by prináležala náhrada trov konania v časti 1.991,63 €, v ktorej dosiahla úspech, keďže v tejto časti bol návrh voči nej zamietnutý, t. j. ako navrhovateľ, tak i odporkyňa dosiahla v konaní čiastočný procesný úspech, takmer v rovnakej výške, čo podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňovalo aplikáciu ust. § 142 ods.2 O. s. p. tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku, týkajúceho sa trov konania.“*

9. Uvedené odôvodnenie krajského súdu nemožno považovať podľa názoru ústavného súdu za odporujúce citovanému článku ústavy. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie o trovách konania treba posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (I. ÚS 230/04, III. ÚS 53/06). Ak krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia akcentoval najmä to, že podľa záverov, ku ktorým dospel (pomer úspechu a neúspechu 55 % : 45 % z pohľadu sťažovateľky), možno zo strany sťažovateľky hovoriť len o jej čiastočnom úspechu v konaní ako celku, podľa názoru ústavného súdu krajský súd odôvodnil namietané uznesenie ústavne akceptovateľným spôsobom.

10. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k jeho porušeniu.

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2011